

VÁZLATOK

XXXII. Zonális talajok

- Zonális talaj** olyan talaj, amely egy adott földrajzi övezetre jellemző
- Intrazonális talaj** olyan talaj, amely egy adott földrajzi övezet egy adott területére lesz jellemző talajváltozat
- Azonális talaj** olyan talaj, amelynek megjelenése éghajlat övezetektől független

ZONÁLIS TALAJOK

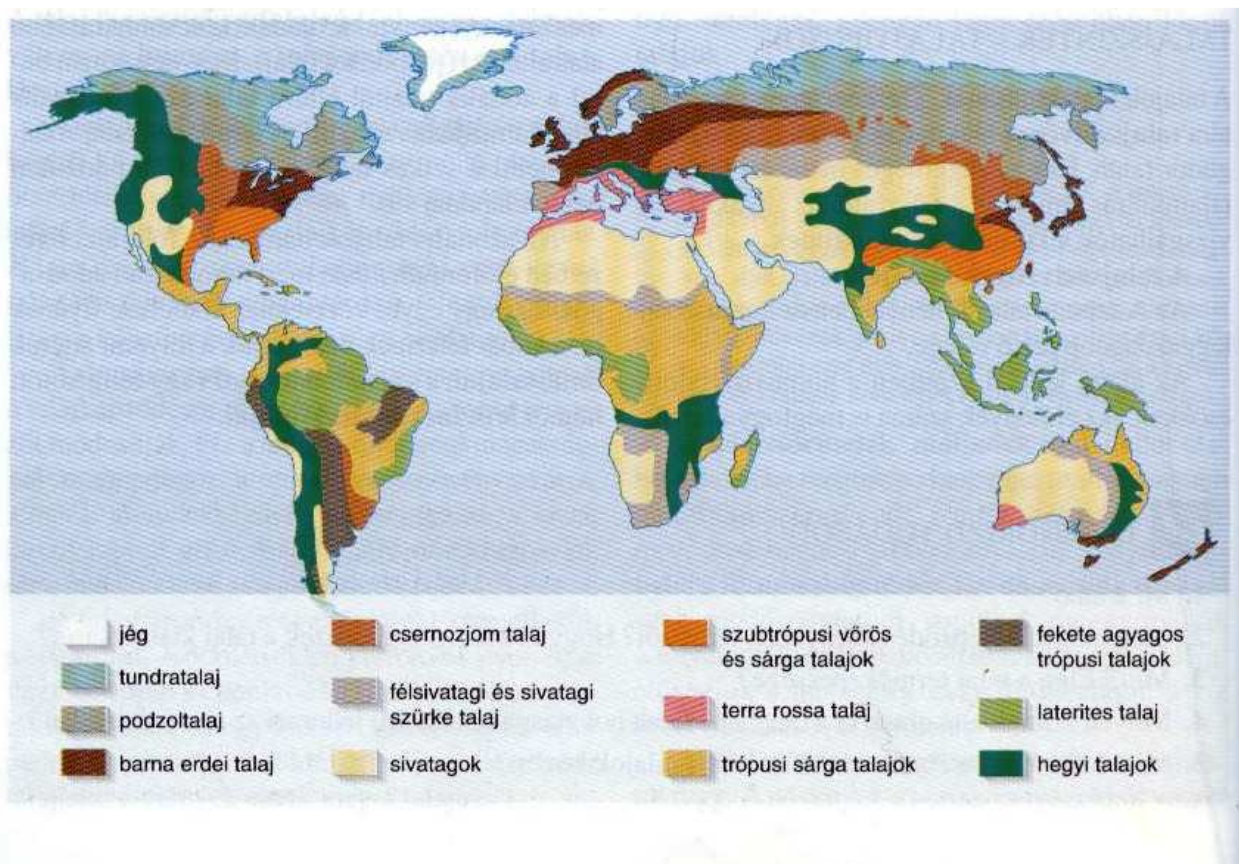
- Tundratalajok** hideg éghajlati övezet **tundra** éghajlatának talaja
alacsony humusztartalom
kis mélységben is egész évben fagyott (nyáron a felső 8-10 cm-es rétege enged fel)
- Podzoltalaj** hideg és mérsékelt övezet **fenyőerdőinek** talaja
alacsony humusztartalom
B szintje vörösbarna a vasfelhalmozódástól
anyakőzet: jégkori kőzettörmelék
- Barna erdőtalaj** a **valódi mérsékelt öv lombhullató erdeinek** talaja
magasabb humusztartalom a gazdag aljnövényzet miatt
humusztartalma miatt a mezőgazdaság számára is jól használható
- Csernozjom** (*feketeföld, mezősegi talaj*)
a **valódi mérsékelt öv nedves mezősegeinek** területeinek talaja
CS = P
humuszréteg = 60-100 cm
anyakőzet: meszes kőzet, vagy lösz
- gesztenyebarna talaj** a **valódi mérsékelt öv száraz mezősegeinek** talaja
humusztartalma a csernozjoménál kevesebb
nevét a gesztenye színéről kapta
- laterit talajok** **szubtrópusi** és **trópusi** területek talaja
sok csapadék és magas hőmérséklet hatására képződik
nagy vas-oxid felhalmozódás jellemző rá, ezért sötét vörös színű
trópusi területeken alacsony humusztartalom jellemzi
- vörös- és sárgaföldek** hasonló a laterit talajhoz
meleg-mérsékelt öv monszunvidékeinek talaja
- terra rossa, fahéjszínű talaj** hasonló a laterit talajhoz
meleg-mérsékelt öv mediterrán vidékeinek talaja

INTRAZONÁLIS TALAJOK

láptalajok	hideg-mérsékelt övre jellemző sokáig vízzel borított területek talaja
réti talaj	a csernozjom zónára jellemző a folyók egykori árteréneke, melyeket ma gátak választanak el az árterektől, átmosott, humuszban gazdag talaja színe: szürkés-fekete
rendzinaltalaj	mészkövek, dolomitos területek vékony, humuszban szegényebb talaja színe: fekete
szikes talajok	száraz területeke nátriumsóban gazdag talaja $P > CS \rightarrow$ a talaj nátriumtartalma nem lúgozódik ki, hanem a felszín felé vándorol

AZONÁLIS TALAJOK

homoktalaj	homokkal fedett területek sárgás színű talaja sok változata van, mely humusztartalmáról árulkodik (több humusz = sötétebb szín)
öntés talaj	a folyók árteréneke humuszban gazdag talaja színe: fekete
váztalaj	kopár felszínek, sivatagos területek humuszban nagyon szegény talaja

TALAJPUSZTULÁS

talajpusztulás = talajerózió

A talajpusztulást elősegíti: **csapadékvíz** (intenzitása → roncsolás; lemosás)
szél (szárít, elhord)
jég (lecsiszolás)
emberi tevékenység (erdőirtás, mezőgazdasági művelés)

TALAJVÉDELEM

sáncolás a lejtés irányával való keresztbeszántás

talajvédő erdősávok a szelet fogják fel → a mezők szélnek kitett oldalára telepítve

talajvédő növénytermesztés vetésforgó alkalmazása,
öntözés,
vegyszerek kellő mennyiségben való használata

trágyázás talajerő utánpótlás

TALAJSZENNYEZÉS

A szennyező anyagok a *levegőből* és a *vízből* ülepednek le és a **talajban felhalmozódnak**.

A talajszennyezés okai: közlekedés
intenzív mezőgazdasági termelés (pl. növényvédő szerek)
szakosított hulladékelhelyezés, hulladéktárolás